

INSTITUCIONS JURÍDIQUES DE LA UE

TEMA 9: EL SISTEMA JUDICIAL

Clàudia Gimeno Fernández
2020/2021

ÍNDEX

1. El Tribunal de Justícia de la UE
2. El control de l'aplicació del DUE pel Tribunal de Justícia
 - a) Introducció
 - b) El recurs per incompliment
 - c) El recurs d'anul·lació
 - d) El recurs per omissió
 - e) L'excepció d'il·legalitat
 - f) El recurs per responsabilitat extracontractual
 - g) La qüestió prejudicial

EL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UE

Institució europea que interpreta i controla l'aplicació del dret comunitari, amb jurisdicció obligatòria per a les institucions europees, els EM i els particulars

Regulació: art. 19 TUE i 251 i seg. TFUE + Protocol núm. 3 de l'Estatut del TJUE + Reglaments de procediment

- Seu: Luxemburg
- Instàncies: superior (TJ), intermèdia (TG) + sales especialitzades

EL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UE

Art. 19 TUE: la funció del TJUE és garantir “l’observança del dret en la interpretació i l’aplicació dels tractats”.

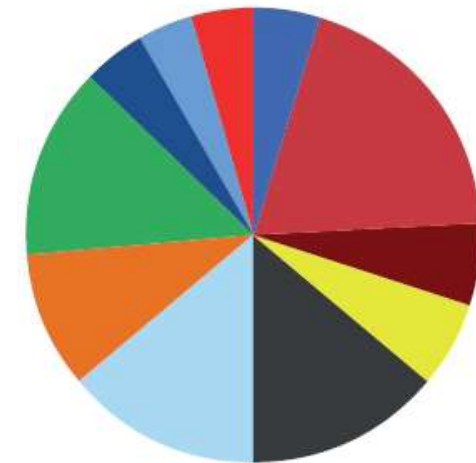
En l’exercici d’aquesta funció, el TJUE actua com tribunal:

- internacional
- contenciós i administratiu
- de cassació (qüestions prejudicials)
- quasiconstitucional:
 - conformitat dret derivat amb originari
 - garanteix drets i llibertats
 - delimita competències

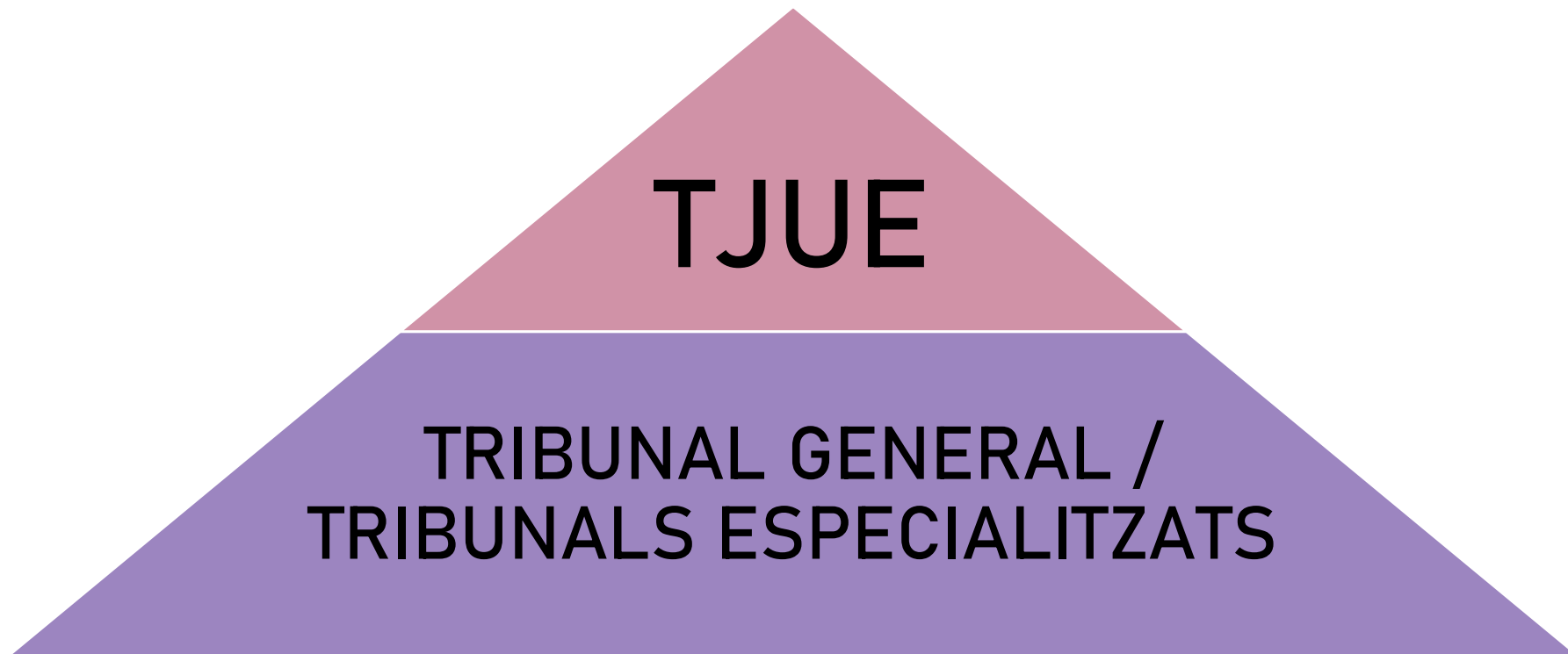
COMPETÈNCIES

- Totes les qüestions relatives al DUE, i en relació amb aquestes:
 - Recursos de les institucions europees, EM o ciutadania
 - Qüestions prejudicials
 - Opinió (dictàmens consultius en acords internacionals)
- Excepcions:
 - PESC (art. 275 TFUE)
 - Si s'excedeixen competències UE o acords restrictius de drets de la UE
 - Cooperació judicial penal i policial
 - Sancions EM
 - Sí en relació amb legalitat del procediment

Principales materias tratadas:

ESTRUCTURA

EL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA

Composició:

- 28 jutges
- 11 advocats generals

Elecció: proposta EM + comitè idoneïtat (7 p.)

Càrrec: 6 anys renovable

President: majoria absoluta (3 anys ren.)

- Presideix vistes i deliberacions
- Escull jutge ponent

*La Cour de justice
des Communautés
européennes*

COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES - LUXEMBOURG

EL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA

Organització:

- Sala 3 magistrats: aplicació jurisprudència consolidada
- Sala 5 magistrats: desenvolupament de jurisprudència consolidada
- Gran sala (13 jutges): absència de jurisprudència
 - A sol·licitud d'EM o institució europea
- Ple (els 28): decisions transcendents
 - Destitució del Defensor del Poble o cessament membres Comissió

Funcionament:

- President sala nomena jutge ponent: proposta de resolució
- Deliberacions i votacions secretes
- Publicació conclusions AG, si pertoca
- Sentència sense possibilitat de vots discrepants

Importància serveis traducció

EL TRIBUNAL GENERAL

Creat el 1988 → Inicialment Tribunal de Primera Instància: amb T. Lisboa TG

Composició:

- Mínim: 1 per EM (ampliable) → 46 jutges en l'actualitat
 - Independència i capacició
 - 6 anys renovables
- No AG (jutge pot fer el seu paper)
- President: mandat de 6 anys renovable

Organització per sales com TJ (Gran sala 15 jutges) + possibilitat d'1 sol jutge

TRIBUNAL GENERAL: COMPETÈNCIE

Resolucions recurribles en cassació davant del TJ en 2 mesos – qüestions de dret

Recursos interposats per PF/PJ per a anul·lar actes de les institucions UE, contra actes reglamentaris o contra la inacció de les institucions;

recursos formulats pels EM contra la Comissió;

recursos dels EM contra el Consell en relació amb els actes adoptats per aquest en l'àmbit de les ajudes d'estat, mesures de defensa comercial;

recursos dirigits a obtenir la reparació dels danys causats per les institucions o pels òrgans de la UE;

recursos basats en contractes subscrits per la UE que prevegen expressament la competència del TG;

recursos propietat intel·lectual dirigits contra l'Oficina de Propietat Intel·lectual de la Unió Europea i contra l'Oficina Comunitària de Varietats Vegetals;

litigis entre institucions de la UE i personal (relacions de treball i Seguretat Social).

No: qüestions prejudicials.

TRIBUNALS ESPECIALITZATS

Són establits pel Tractat de Niça

El 2004 s'estableix el Tribunal de la Funció Pública i es dissol el 2016

- 7 jutges nomenats pel Consell (6 anys renovable nomenament)
- Relacions laborals i règim de seguretat social

EL CONTROL DE L'APLICACIÓ DEL DUE PEL TJUE

Procediments establits:

Recurs per responsabilitat de l'estat per l'incompliment del DUE (tema anterior)

Recurs d'incompliment

Control legalitat activitat institucions europees

- Recurs d'anul·lació
- Recurs per omissió
- Excepció d'il·legalitat

Recurs per responsabilitat extracontractual

Qüestió prejudicial

contra els EM

contra les institucions europees

→ procediment no contradictori

EL CONTROL DE L'APLICACIÓ DEL DUE PEL TJUE

Procediments establits:

Recurs per responsabilitat de l'estat per l'incompliment del DUE (tema anterior)

Recurs d'incompliment

Control legalitat activitat institucions europees

- Recurs d'anul·lació
- Recurs per omissió
- Excepció d'il·legalitat

Recurs per responsabilitat extracontractual

Qüestió prejudicial

contra els EM

- I, a més:
- Litigis UE- funcionaris
 - Dictàmens acords internacionals
 - Recursos cassació sentències TG

EL RECURS PER INCOMPLIMENT

Obliga els EM a cessar en l'incompliment d'alguna de les obligacions que li imposen els tractats.

Regulació → art. 258-260:

*258. **La Comissió**, si considera que **un estat membre ha incomplert una de les obligacions** que li incumbeixen en virtut dels tractats, emet un dictamen motivat sobre aquest fet, després d'haver oferit a aquest estat la possibilitat de presentar observacions. Si l'estat de que es tracte no s'até a aquest dictamen en el termini determinat per la Comissió, aquesta pot recórrer al Tribunal de Justícia de la Unió Europea.*

*259. **Qualsevol estat membre** pot recórrer al Tribunal de Justícia de la Unió Europea si considera que un altre estat membre ha incomplert una de les obligacions que li incumbeixen en virtut dels tractats.*

Abans que un estat membre interpose, contra un altre estat membre, un recurs fonamentat en un suposat incompliment de les obligacions que li incumbeixen en virtut dels tractats, ha de sotmetre la qüestió a la Comissió. La Comissió emet un dictamen motivat després que els estats interessats hagen tingut la possibilitat de formular observacions per escrit i oralment en procediment contradictori.

EL RECURS PER INCOMPLIMENT

Legitimació

- Activa: comissió o EM
- Passiva: EM (qualsevol òrgan)

Objecte: normes UE, normes internacionals vinculants i sentències TJUE

Procediment

- Fase administrativa prèvia → dictamen motivat
- Fase jurisdiccional

Sentència: declarativa

- Execució de la sentència
- Incompliment de la sentència: penalització proporcionada
- Possible indemnització per danys i perjudicis a particulars

[HTTPS://EUR-LEX.EUROPA.EU/LEGAL-
CONTENT/ES/TXT/PDF/?URI=CELEX:52019XC0225\(01\)&FROM=E
S](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/es/txt/pdf/?uri=CELEX:52019XC0225(01)&from=ES)

COMUNICACIONES PROCEDENTES DE LAS INSTITUCIONES, ÓRGANOS
Y ORGANISMOS DE LA UNIÓN EUROPEA

COMISIÓN EUROPEA

COMUNICACIÓN DE LA COMISIÓN

**Modificación del método de cálculo de los pagos a tanto alzado y las multas coercitivas diarias
propuestas por la Comisión en los procedimientos de infracción ante el Tribunal de Justicia de la
Unión Europea**

(2019/C 70/01)

TEMAS

crédito

España

Hipotecas

TJUE.

La Comisión Europea lleva a España ante el TJUE por no incorporar plenamente la normativa de la UE en materia de créditos hipotecarios

La Comisión Europea ha decidido llevar a Croacia, Chipre, Portugal y España ante el Tribunal de Justicia de la UE por no incorporar la Directiva sobre créditos hipotecarios en su ordenamiento jurídico nacional. Los Estados miembros debían incorporar la Directiva sobre créditos hipotecarios el 21 de marzo de 2016 a más tardar. Croacia, Chipre, Portugal y España aún no han cumplido esta obligación.

SENTENCIA DEL TJUE

La justicia europea dinamita el blindaje de los estibadores portuarios

Twitter

Compartir <0

Compartir

Más noticias sobre: [unión europea](#), [tribunales](#), [puertos](#), [puerto de bilbao](#)

11.12.2014

BRUSELAS

Miquel Roig · Siga al autor en

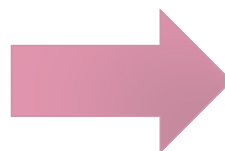

2

La sentencia que ha publicado hoy el Tribunal de Justicia de la Unión Europea (TJUE) supone el principio del fin del sistema de funcionamiento de los grandes puertos españoles, incluidos Barcelona, Algeciras, Valencia y Bilbao. Este sistema ha sido muy criticado por las navieras y las empresas estibadoras, ya que otorgaba una serie de privilegios a los estibadores, los trabajadores que se encargan de gestionar la carga y descarga de los buques.

CONTROL DE LA LEGALITAT DE L'ACTIVITAT I LA INACTIVITAT DE LES INSTITUCIONS EUROPEES

Recurs d'anul·lació
Recurs per omissió
Excepció d'il·legalitat

Control de legalitat
i de
constitucionalitat

EL RECURS D'ANUL·LACIÓ

Controla la legalitat dels actes jurídics obligatoris emanats per les institucions europees

Regulació: art. 263 i 264 TFUE

Condicions impugnació d'acte

- Acte de dret derivat
- Definitiu
- Amb efectes jurídics obligatoris
- Que afecte tercers

Legitimació passiva i activa

- Demandants privilegiats: legitimació general
- Demandants semiprivilegiats: legitimació referida a la salvaguarda de les seues prerrogatives
- Demandants no privilegiats: legitimació quan l'acte els afecte directament, individualment i tinguen un interès per exercitar l'acció

EL RECURS D'ANUL·LACIÓ

Afectació individual → o bé destinatari directe de l'acte o bé afectació directa, individual i demostrar l'interès per a exercitar l'acció.

- que el particular forme part d'un "cercle tancat de destinataris"
- Sentència del TJUE *Plaumann*:

"una persona física o jurídica només pot afirmar que la disposició objecte del litigi l'afecta de forma individual quan li incumbeix a causa de determinades qualitats que li són pròpies o a una situació de fet que el caracteritza en relació amb altres persones, i per això la individualitza"

Interpretació molt restrictiva criticada

- Cas *Unión de Pequeños Agricultores contra el Consell*
- Cas *Codorníu contra el Consell*

EL RECURS D'ANUL·LACIÓ

Procediment: demanda 2 mesos des de publicació o notificació

Motius d'anul·lació (263 TFUE)

- incompetència,
- vici forma,
- violació dret originari, norma de dret derivat amb rang superior, tractats internacionals vinculants, PGD o sentències TJUE o
- desviació de poder

Efectes sentència: *erga omnes i ex tunc*

- Excepte actes d'aplicació fermes
- Possibilitat de nul·litat parcial

Execució sentència: qui va dictar l'acte nul

- Si no executa: recurs per omissió
- Si executa mal: nou recurs d'anul·lació

EL RECURS PER OMISSIÓ

Mitjançant aquest s'impugna l'omissió del deure d'adoptar un acte

Regulació: art. 265 TFUE

Legitimació

- Activa: EM, institucions UE i persones físiques i jurídiques amb interès directe
- Passiva: institucions europees amb obligacions d'actuació: PE, Consell Europeu, Consell, Comissió, BCE

Necessària fase precontenciosa: sol·licitud + 2 mesos

Efectes: sentència declarativa i obligatòria per a institució

L'EXCEPCIÓ D'IL·LEGALITAT

Permet a les parts, en un procediment incoat davant del TJUE, al·legar la il·legalitat d'una disposició de DUE amb ocasió de la impugnació d'un acte d'aplicació (recurs indirecte)

Regulació: art. 277 TFUE

- *Encara que haja expirat el termini que estableix l'article 263.6, qualsevol part pot, en ocasió d'un litigi en què es qüestione un acte d'abast general adoptat per una institució, un òrgan o un organisme de la Unió, al·legar els motius que estableix l'article 263, segon paràgraf, per a invocar davant del TJUE la inaplicabilitat d'aquest acte.*

Legitimació

- Activa: contrapart en el litigi que pretén que l'acte no s'execute
- Passiva: qui executa la disposició

Efectes: *inter partes*

Raó de ser: limitada legitimació activa i reduït termini per a recórrer el recurs d'anul·lació

EL RECURS PER RESPONSABILITAT EXTRA CONTRACTUAL

Reparació del dany que causen les institucions de la UE

Regulació: art. 268 i 340.2 TFUE

Legitimació

- Activa: EM i persones físiques i jurídiques que han patit el mal
- Passiva: institució europea responsable del dany

Condicions

- Naturalesa il·legal de l'acte
- Existència del dany
- Nexa causal

Termini: 5 anys des del dany

LA QÜESTIÓ PREJUDICIAL

Mecanisme fonamental del DUE en un sistema descentralitzat i basat en el principi de cooperació

Article 267 TFUE:

El Tribunal de Justícia de la Unió Europea és competent per a pronunciar-se, a títol prejudicial:

a) sobre la interpretació dels tractats;

b) sobre la validesa i la interpretació dels actes adoptats per les institucions, els òrgans o els organismes de la Unió.

Quan es planteja una qüestió d'aquest tipus davant d'un òrgan jurisdiccional d'un dels estats membres, aquest òrgan, si considera necessària una decisió sobre aquest punt per a poder emetre la seua resolució, pot demanar al Tribunal que es pronuncie sobre aquesta qüestió.

Quan es planteja una qüestió d'aquest tipus en una causa pendent davant d'un òrgan jurisdiccional nacional les decisions del qual no són susceptibles d'un recurs judicial de dret intern, aquest òrgan té el deure de sotmetre la qüestió al Tribunal.

Si es planteja una qüestió d'aquest tipus en una causa pendent davant d'un òrgan jurisdiccional nacional amb relació a una persona privada de llibertat, el Tribunal es pronuncia al més aviat possible.

LA QÜESTIÓ PREJUDICIAL

Objecte: qüestionar la interpretació o validesa del dret europeu de forma prejudicial

Qüestions que poden ser referides:

- D'interpretació
 - De qualsevol norma de la UE (inclús sentències i actes del TJUE, tractats internacionals o PGD)
 - Sense atendre les circumstàncies del cas ni a la normativa interna
- De validesa d'una norma de dret derivat

Legitimació passiva ? – 2 mesos per a observacions (EM – institucions – parts)

Legitimació activa → òrgans jurisdiccionals dels EM

- Obligatori si és última instància i no hi ha jurisprudència
- Obligatori també en qüestions de validesa d'una norma
- EM i particulars part del procés: suggerir

Prensa e Información

Tribunal de Justicia de la Unión Europea
COMUNICADO DE PRENSA n.º 144/18
Luxemburgo, 4 de octubre de 2018

Sentencia en el asunto C-416/17
Comisión/Francia

El Conseil d'État debería haber planteado al Tribunal de Justicia una cuestión prejudicial sobre la interpretación del Derecho de la Unión, a fin de que se determinara si resultaba procedente decidir no tener en cuenta la tributación a la que estuvo sometida una filial no residente por los beneficios subyacentes a los dividendos distribuidos por una sociedad asimismo no residente

Al no haber aplicado el mecanismo para evitar la doble imposición económica, Francia ha incumplido las obligaciones que le incumben en virtud del Derecho de la Unión

LA QÜESTIÓ PREJUDICIAL

Requisits de la qüestió

- Pertinent i rellevant
- Real
- Prou motivada
- Que no siga sobre actes aclarits o clars

Procediment i efectes

- Suspensió del procediment domèstic fins a resposta TJUE
- Observacions de les Institucions, els EM i les parts en 2 mesos
- Sentència del TJUE → Rebuda la resposta, l'òrgan intern aplica la interpretació del TJUE *
- Procediment prejudicial d'urgència

RECURS PER INCOMPLIMENT

- COMISSIÓ contra FRANÇA

- MOTIU:

1. França no segueix la jurisprudència del TJUE en Sentències del Conseil d'Etat
2. Empreses denuncien França davant de la Comissió
3. La Comissió elabora dictamen
4. França no compleix el dictamen i la Comissió interposa un recurs per incompliment

- Sentència TJUE:

- Que França ha incomplert les obligacions del DUE, originant una situació discriminatòria.
- Que, en cas de dubte sobre el dret europeu, el Conseil d'Etat, per no ser les seues resolucions susceptibles de recurs, es trobava obligat a plantejar una **qüestió prejudicial**, cosa que no va fer.
- Que, encara que s'haguera aplicat bé el DUE, el fet de no haver plantejat la qüestió ja suposa un incompliment del dret europeu.

Sentència dels casos acumulats C-231/06 a C-233/06 Office national des pensions contra Emilienne Jonkman i Hélène Vercheval Noëlle Permesaen contra Office national des pensions:

“37 Referent a això, és procedent recordar que en virtut del principi de cooperació lleial previst en l'article 10 CE, els estats membres estan obligats a eliminar les conseqüències il·lícites d'una violació del dret comunitari (Sentència de 7 de gener de 2004, Wells, C-201/02, Rec. p. I-723, apartat 64 i la jurisprudència citada).

38 Per tant, després d'una sentència dictada arran d'una petició de decisió prejudicial, de la qual es desprèn la incompatibilitat d'una norma nacional amb el dret comunitari, incumbeix a les autoritats de l'estat membre de què es tracte adoptar les mesures generals o particulars adequades per a garantir en el seu territori el respecte del dret comunitari (vegeu, en aquest sentit, les sentències Wells, abans citada, apartats 64 i 65, i de 25 de març de 2004, Azienda Agricola Giorgio, Giovanni i Luciano Visentin i uns altres, C-495/00, Rec. p. I-2993, apartat 39). Al mateix temps que conserven l'elecció de les mesures que siga procedent adoptar, les referides autoritats han de vetllar, en particular, perquè el dret nacional siga adaptat al dret comunitari en el termini més breu que es pugui, i que es done ple efecte als drets que els justiciables dedueixen del dret comunitari.

39 D'altra banda, com el Tribunal de Justícia ha declarat reiteradament en casos de discriminació contrària al dret comunitari, mentre no s'adopten mesures que restablisquen la igualtat de tracte, únicament pot garantir-se el respecte del principi d'igualtat concedint a les persones incloses en la categoria perjudicada els mateixos avantatges que gaudeixen les persones compreses en la categoria beneficiada. En tal hipòtesi, el jutge nacional ha de deixar sense aplicació tota disposició nacional discriminatòria, sense sol·licitar o esperar la seua prèvia derogació pel legislador, i ha d'aplicar als membres del grup perjudicat el mateix règim del qual gaudisquen les persones de l'altra categoria (...).”

BIBLIOGRAFIA

CRAIG, P. i DE BÚRCA, G., *EU Law: Text, Cases and Materials*, 6a ed., Oxford University Press, Oxford, 2015.

GARCÍA GARCÍA, M. J., *La Unión Europea en 100 esquemas y 10 metáforas*, Tecnos, Madrid, 2021.

MANGAS MARTÍN, A. i LIÑÁN NOGUERAS, D. L., *Instituciones y Derecho de la Unión Europea*, 9a ed., Tecnos, Madrid, 2016.

MARTÍNEZ OTERO, J. M. i GARCÍA GARCÍA, M. J., *Lliçons de Dret de la Unió Europea*, Tirant lo Blanch, 2019.